

TYÖKIRJA

LIIKETALOUDEN JA HALLINNON ALAN
SANOJA JA KÄSITTEITÄ

HELSINKI BUSINESS COLLEGE

Copyright 2009: tekijät

Tekijät: Helsinki Business Collegen opettajat: Päivi Hannonen, Arttu Hautamäki,
Leena Ohisalo, Hannu Saarnio, Laila Takalo

Kansi: Maria Nevala

Taitto: Maria Nevala

Paino: HBC Service Oy

Tuotettu OPH:n tuella

Alkusanat

Tässä työkirjassa on keskeinen sanasto liiketalouden ja hallinnon alan opiskelijoille. Tarve sanaston tekemiselle on syntynyt niiden suomea toisena kielenään puhuvien opiskelijoiden keskuudessa, joiden kielitaito ammatillisen koulutuksen alussa on ollut tasoa B1.2 sekä valmistavassa koulutuksessa (tasolta A2.2), jossa alan terminologian opiskelulla on ollut suuri merkitys. Olemme pyrkineet selittämään sanoja ja käsitteitä, lyhyesti ja yleiskielellä, niin että opiskelija voi tarkistaa sanan merkityksen nopeasti opettajan puhetta kuunnellessaan tai alan tekstiä lukiessaan. Joihinkin kohtiin olemme lisänneet verbin sanakirjamuodossaan, jotta sanan merkitys avautuisi sitä kautta. Olemme selittäneet termejä liiketalouden ja hallinnon alan toisen asteen opintojen näkökulmasta. Sanoilla voi yleiskielessä tai muulla alalla olla laajempi merkitys kuin tässä on selitetty.

Tavoitteenamme on motivoida opiskelijaa keräämään itselleen sanastoa alalta, jolla aikoo työskennellä ammattilaisena. Siksi tässä työkirjassa on tilaa suomea toisena kielenään puhuvien oman äidinkielen vastaaville termeille tai suomenkielisille jonkun muun kielen termejä varten. Sanasto ei ole täydellinen, vaan on tarkoitus, että sen käyttäjä jatkaa sanaston keräämistä lopussa oleville tyhjille sivuille.

Toivotamme kaikille sanastomme käyttäjille innostavia hetkiä omaa ammattitaitoa tukevan kielenkäytön omaksumisessa.

Työryhmän puolesta

Pälvi Hannonen

Sana tai käsite	Selitys	Omalla äidinkielellä tai vieraalla kielellä
a		
alaikäinen	alle 18-vuotias henkilö, lapsi	
ammattiyhdistys	samassa ammatissa työskentelevien ihmisten yhdistys	
ansioerittelyeritellä	selvitys palkasta; annetaan työntekijälle, kun palkka maksetaan	
ansiotulo	palkka	
asetus	sääntö siitä, miten lakia käytetään. Sen antaa tasavallan presidentti, valtioneuvosto tai ministeriö.	
e		
edellytys edellyttää	asia, jonka täytyy olla olemassa tai valmiina ennenkuin jotain muuta tapahtuu	

Sana tai käsite	Selitys	Omalla äidinkielellä tai vieraalla kielellä
elinkeino	työ, jolla hankkii rahaa elämiseen; esim. kun kirjanpitäjä perustaa tilitoimiston hän harjoittaa kirjanpitäjän ammattia, hänen elinkeinonsa on kirjanpito. Yhteiskunnassa laajemmin myös esim. palveluala, teollisuus ja maatalous ovat elinkeinoja.	
elinkeinonharjoittaja	yksityishenkilö, joka harjoittaa elinkeinoa, jolla on oma toiminimi (katso myös: yrittäjä)	
elinkeinovapaus	vapaus yrittää, mahdollisuus perustaa oma yritys ilman viranomaisen lupaa (katso: luvanvarainen)	
ennakonpidätys pidättää	vero, jonka työnantaja ottaa suoraan työntekijän palkasta. Työnantaja maksaa ennakonpidätykset verottajalle.	
ennakonpidä- tystodistus	todistus palkasta pidätettävän veron määrästä, saadaan verovirastosta ja annetaan työnantajalle	
Eurooppa- oikeus	Euroopan unionin antamat ja jäsenvaltioiden sopimat oikeussäännöt	

Sana tai käsite	Selitys	Omalla äidinkielellä tai vieraalla kielellä
f		
Finlex	sähköinen tietokanta, joka sisältää Suomen lainsäädännön, oikeuskäytännön, ministeriöiden ja keskusvirastojen päätökset ja määräykset, valtiosopimukset ja hallituksen esitykset.	
h		
henkilöstöhallinto	kaikki ne päätökset ja toimenpiteet yrityksessä, jotka liittyvät ihmisiin ja heidän johtamiseensa, esim. palkanmaksu on osa henkilöstöhallintoa	
henkilötunnus tunnistaa	henkilön oma numerosarja, jolla hän todistaa, kuka on tai jolla hänet voidaan tunnistaa	
hyväksyvä vastaus, puhdas vastaus	tarjoukseen annettu, ilman ehtoja hyväksyvä vastaus, saa aikaan molempia osapuolia sitovan sopimuksen	
i		
ikäraja	ikä joka vaaditaan, esim. alkoholin tai savukkeiden ostamiseen, sisäänkäsyyn ravintolaan, elokuvaan tai laivaristeilylle (voi olla esim. 16, 17 tai 22 vuotta)	

Sana tai käsite	Selitys	Omalla äidinkielellä tai vieraalla kielellä
ilmoitus ilmoittaa	kertoa kertominen	
imago	mielikuva tai ajatus siitä, millainen yritys on: onko se luotettava, ovatko sen tuotteet hyviä, toimiiko se moraalisesti oikein	
investointi	koneitten, laitteiden tai kiinteistöjen ostaminen tuotantoa varten. Investointeja käytetään useana vuonna eikä niitä myydä asiakkaalle.	
irtisanoa (työntantaja)	lopettaa työsuhde	
irtisanominen	työsuhteen päättäminen	
irtisanomisaika	sopimukseen merkitty aika, jota ennen pitää ilmoittaa, jos haluaa lopettaa sopimuksen	
irtisanoutua (työntekijä)	lopettaa työsuhde	
k		
kannattavuus kannattaa	yritystoiminnan tulojen ja kulujen erotus	

Sana tai käsite	Selitys	Omalla äidinkielellä tai vieraalla kielellä
kansainvälinen oikeus	valtioitten sopimukset ja kansainvälisten järjestöjen päätökset	
kansalaisjärjestö järjestäytyä	virallisesti järjestäytynyt ryhmä ihmisiä, jotka haluavat vaikuttaa yhteisiin asioihin, suunnilleen sama kuin yhdistys	
karenssiaika	aika, jonka pitää kulua, ennen kuin alkaa saada esim. työttömyyskorvausta	
kauppalaki	laki, joka sääntelee myyjän ja ostajan välistä oikeussuhdetta ja kaupan ehtoja	
kauppasopimus	myyjän ja ostajan välillä tehty sopimus myynnistä ja ostosta	
kilpailukeinot	asiat, joilla yritys saa asiakkaat ostamaan tuotteitaan tai palvelujaan, esim. tuotteen laatu, hinta, mainonta	
kirjanpito	Kirjanpitoon yritys merkitsee kaikki liiketapahtumat (esim. ostot ja myynnit). Liiketa- pahtumista syntyy aina tosite, esimerkiksi kuitti tai lasku. Kirjanpito tehdään näiden tositteiden perusteella.	
kirjanpitäjä	henkilö, joka tekee kirjanpidon	

Sana tai käsite	Selitys	Omalla äidinkielellä tai vieraalla kielellä
koeaika	aika, jolloin työsuhde voidaan lopettaa ilman irtisanomisaikaa	
konkurssi	Yritystoimintaa ei voida enää jatkaa, koska velkoja ja menoja on enemmän kuin tuloja ja omaisuutta.	
korvaus korvata	hyvityksenä saatava määrä rahaa, esim. vahingonkorvaus	
kulu	kirjanpitoon liittyvä termi. Kirjanpidossa kuluiksi merkitään kaikki menot, jotka ovat syntyneet kyseisenä vuonna.	
kuluttajan oikeusturva	lait, jotka turvaavat kuluttajan (ostajan) oikeuksia sekä kuluttajaa auttavat viranomaiset	
kuluttajansuojalaki	laki, joka koskee kulutushyödykkeiden tarjontaa, myyntiä ja muuta markkinointia elinkeinonharjoittajilta kuluttajille.	
kumota	tehdä mitättömäksi, peruuttaa	
käännös kääntää	teksti, jossa asiat on muutettu toiselle kielelle	

Sana tai käsite	Selitys	Omalla äidinkielellä tai vieraalla kielellä
I		
laaja työtodistus	sisältää työsuhteen päättymisen syyn, arvion työtaidosta ja käytöksestä	
lainsäädäntö säättää laki	lainsäädäntö sisältää kaikenlaiset oikeussäännökset: lait, asetukset ja määräykset	
laki	eduskunnan antama päätös	
lakisääteinen	lailla määrätty tai sallittu	
liikeidea	ajatus siitä, mitä yritys tekee, miten saada rahaa yrittäjänä	
liiketoiminta (yritystoiminta)	Kaikki se, mitä yritys tekee: valmistaa tuotteita tai palveluja, laskuttaa niitä, joille myy tuotteita tai palveluja, maksaa verot ja muut kulut, pitää kirjaa tuloista ja menoista	
liiketoimintasuunnitelma	laaja kirjallinen suunnitelma siitä, mikä yritys on, mitä se tekee, miten se tuottaa voittoa	
liikevaihto	yrityksen myyntitulo ilman arvonlisäveroa. Liikevaihtoon kuuluvat ainoastaan yrityksen varsinaisesta liike-toiminnasta saadut tuotot.	

Sana tai käsite	Selitys	Omalla äidinkielellä tai vieraalla kielellä
luottamusmies luottaa	työntekijöiden edustaja työpaikalla, auttaa ja neuvoo työsuhteeseen liittyvissä asioissa	
luottotappio	syntyy, kun asiakas ei maksa laskua. Silloin asiakkaan velka kirjataan kirjanpidossa luottotappioksi.	
luvanvarainen	elinkeino, johon tarvitaan viranomaisen lupa, esim. apteekkitoiminta, terveydenhoito	
m		
markkinat	tuotteen tai palvelun kysyntä ja tarjonta, mahdollisuudet myydä, alue, jossa voi tehdä kauppaa	
muuttoilmoitus muuttaa, ilmoittaa	Kun ihminen muuttaa pysyvästi asunnosta toiseen tai tilapäinen oleskelu kestää yli kolme kuukautta, hänen täytyy ilmoittaa muutosta viranomaiselle (väestörekisterikeskukseen).	
myyntikate	saadaan, kun liikevaihdosta vähennetään muuttuvat kustannukset	

Sana tai käsite	Selitys	Omalla äidinkielellä tai vieraalla kielellä
myyntisaaminen	syntyy, kun yritys myy tuotteita ilman, että asiakas maksaa kaupantekohetkellä. Myyjä antaa asiakkaalle laskun, jonka asiakas maksaa myöhemmin.	
myyntivoitto	Syntyy, kun omaisuutta myydään korkeammalla hinnalla kuin mikä sen arvo on kirjanpidossa	
määräaikainen sopimus	vain tietyn ajan voimassa oleva sopimus	
määräys	viranomaisen antama velvoittava sääntö	
o		
oikeusjärjestys	kaikkien oikeusnormien eli velvoittavien sääntöjen ja määräysten kokonaisuus	
oikeustoimi	tahdonilmaisu, jolla oikeuksia perustetaan, muutetaan tai kumotaan (esim. tarjous)	
oma pääoma	yrittäjän omaan yritykseensä laittama oma raha tai omaisuus	

Sana tai käsite	Selitys	Omalla äidinkielellä tai vieraalla kielellä
osakas	henkilö tai yhteisö, joka omistaa osakeyhtiön osakkeita Osakkaalla on oikeus yrityksen voittoon ja hän voi käyttää päätäntävaltaa yhtiökokouksissa.	
osinko	yrityksen omistajilleen jakama voitto. Yritys maksaa osinkoa yleensä kerran vuodessa ja sen suuruus riippuu yrityksen tekemästä voitosta.	
ostovelka	syntyy, kun yritys ostaa tuotteita eikä maksa kaupan-tekohetkellä myyjälle. Ostaja saa myyjältä laskun, jonka maksaa myöhemmin	
p		
palkka	yrityksen työntekijälle maksama rahasumma, jonka työntekijä ansaitsee tekemällä työtä	
patenttisuoja	Jokainen voi hakea keksinnölleen esim. uudelle tuotteelle suojan patentti- ja rekisterihallituksesta, silloin kukaan muu ei voi kopioida tuotetta.	
perustaa yritys	aloittaa yritystoiminta	

Sana tai käsite	Selitys	Omalla äidinkielellä tai vieraalla kielellä
perustamisasia- kirjat	sopimukset, hakemukset ja ilmoitukset, jotka pitää tehdä, että voi aloittaa yritystoiminnan	
perustuslaki	korkein säädös: kansalaisten perusoikeudet ja valtion ylimpien elinten toimivaltuudet	
perusvalmiudet	kaikki se, mitä henkilön pitää tietää ja osata, jotta hän voisi toimia yhteiskunnassa ja ammatissa	
poisto	kulukirjaus, joka tehdään vuosittain kalustohankinnasta (arvo alenee). Poisto kirjataan tuloslaskelmaan ja se vähentää yrityksen voittoa.	
purkaa sopimus	lopettaa sopimuksen voimassaolo	
pätemättömyys päteä	sopimus ei ole sitova (ei päde) siinä olevan virheen takia	
pääomatulo	yksityishenkilön ansaitsema raha, joka tulee hänen tekemistään sijoituksista. Yleisimpiä pääomatuloja ovat vuokratuotto, osingot ja korkotuotto.	

Sana tai käsite	Selitys	Omalla äidinkielellä tai vieraalla kielellä
r		
reklamaatio	valitus, jonka asiakas tekee myyjälle, kun ostetussa tuotteessa tai palvelussa on virhe	
resurssit	kaikki se, mitä yrittäjällä on yrityksen toimintaa varten, esim. ammattitaito, rahat, työntekijät	
riskienhallinta	etukäteen tehty suunnitelma siitä, mitä tehdään, jos sattuu onnettomuus tai vahinko ja miten ehkäistään vahinkoja	
ryhmä muodostaa ryhmä	vähintään kolme ihmistä, joilla on jotain yhteistä	
s		
sidosryhmät	kaikki ihmiset ja organisaatiot, joiden kanssa yritys on tekemisissä, esim. asiakkaat ja pankki.	
sitova, sitovuus sitoa	Osapuolten on tehtävä niin kuin on sovittu.	
solmia sopimus	tehdä sopimus	

Sana tai käsite	Selitys	Omalla äidinkielellä tai vieraalla kielellä
sopimus	kaksipuolinen oikeustoimi, joka syntyy tarjouksesta ja vastauksesta	
sopimuskumppani	henkilö tai yritys, jonka kanssa on tehty sopimus, esim. vuokranantaja tai tavarantoinittaja	
sosiaaliturva	ihmisille annettava valtion tuki ja apu kaikissa elämäntilanteissa	
suoraveloitus	Pankki maksaa maksajan tililtä laskuja ilman, että maksajan tarvitsee huolehtia niistä.	
suppea työtödistus	sisältää työtehtävät ja työsuhteen keston	
säädös	laki, asetus tai viranomaisen määräys	
t		
tahallisuus	tarkoituksella tehty vahinko	
tahdonilmaisu	oikeudellisesti vaikuttava, suullinen, sähköinen tai kirjallinen teko	

Sana tai käsite	Selitys	Omalla äidinkielellä tai vieraalla kielellä
tahdonvaltai- nen	Säädös on tahdonvaltainen silloin, kun sitä ei ole pakko noudattaa, sopimus voittaa lain.	
takuuvuokra	vuokranantajalle maksetaan esim. 3 kk:n vuokra sisään, rahan saa takaisin vasta, kun vuokrasopimus päättyy.	
tarjous	sitovaksi tarkoitettu tahdonil- maisuu, joka sisältää sopimuk- sen ehdot	
tiimi	ryhmä, jolla on sama tavoite	
tilintarkastaja	tehtävään oikeutettu henkilö tai yritys, joka tarkastaa vuo- den lopuksi, että kirjanpito on tehty oikein ja että yritys on toiminut lain mukaisesti	
toimintaympä- ristö	kaikki se, mitä on yrityksen ulkopuolella, esim. asiak- kaat, kilpailijat, viranomai- set, EU	
toimitusjohtaja	johtaa yritystä käytännön tasolla	
toistaiseksi voimassa oleva sopimus	määräämättömän ajan (jatku- vasti) voimassa oleva sopi- mus	

Sana tai käsite	Selitys	Omalla äidinkielellä tai vieraalla kielellä
tosite	kirjallinen todistus liiketa- pahtumasta esim. kuitti tai lasku	
tuottamus	huolimattomuudella tai laiminlyönnillä aiheutettu vahinko	
työehtosopimus	työmarkkinajärjestöjen sol- mima kollektiivinen sopimus alan työsuhteitten vähim- mäisehdoista	
työhyvinvointi	Yrityksellä on lainsäädän- töön perustuvana tehtävänä huolehtia siitä, että työnteki- jät voivat hyvin työpaikalla. Tähän kuuluvat mm. turval- lisuus, työhygieniä ja työter- veys.	
työnantaja	se, joka ottaa henkilön pal- velukseensa eli antaa työtä ja maksaa siitä palkkaa	
työnantajan velvollisuus	huolehtia työn järjestämisestä, organisoinnista, työoloista ja maksaa sovittu palkka	
työntekijän velvollisuus	tehdä sovittu työ huolellises- ti ja noudattaa työnantajan antamia määräyksiä	
työpaikkahaas- tattelu	työpaikkaa hakevia henki- löitä kutsutaan keskusteluun työpaikalle ennen kuin työn- antaja päättää, kenet valitsee.	

Sana tai käsite	Selitys	Omalla äidinkielellä tai vieraalla kielellä
työsopimus	työnantajan ja työntekijän välinen sopimus, jossa sovitaan palkasta, työajasta ja muista työsuhteen ehdoista	
työtapaturma- vakuutus vakuuttaa	lakisääteinen vakuutus, joka korvaa työntekijöiden tapaturmat työssä sekä ammattitaudit	
työterveyshuolto	asiat, jotka työnantaja järjestää, jotta työympäristö olisi terveellinen ja työntekijät pysyisivät terveinä	
työtodistus	työnantajan kirjoittama todistus työsuhteesta	
TE-toimisto (ennen työvoimatoimisto)	toimisto, josta saa henkilökohtaista palvelua työnhaussa ja välityksessä ja tietoa työmarkkinoista, koulutuksesta, ammateista ja yrittäjyydestä	
täysi-ikäinen	18 vuotta täyttänyt henkilö, laillisesti vastuussa itsestään	
v		
vahingonkorvaus	raha, jonka vahingon aiheuttaja maksaa vahingosta kärsineelle	

Sana tai käsite	Selitys	Omalla äidinkielellä tai vieraalla kielellä
vaihto-omaisuus	tavarat, jotka on tarkoitettu myytäväksi asiakkaille. Vaihto-omaisuutta ovat myös tarvikkeet, joista rakennetaan tuotteita, jotka myydään asiakkaille.	
valitus valittaa	henkilön ei tarvitse tyytyä kaikkiin viranomaisen päätöksiin ja suunnitelmiin, vaan hän voi kertoa, että on tyytymättömän ja saada aikaan muutoksen	
verkkosopimus	sopimus, joka on tehty internetissä tai sähköpostilla	
verottaa	kerätä veroa	
verottaja	viranomainen, joka kerää veroa	
verotus	Kaikki yksityiset ihmiset ja yritykset maksavat tuloistaan osan valtiolle ja kunnalle veroina. Verojen määrä perustuu Suomen lakiin.	
vieras pääoma	pankin tai muun ulkopuolisen yritykselle lainaama raha	

Sana tai käsite	Selitys	Omalla äidinkielellä tai vieraalla kielellä
viranomainen	henkilö tai toimisto, jolle laki antaa vallan päättää ihmisten asioista (esim. virkamies, virasto, poliisi, verohallinto)	
virkailija	viraston tai toimiston työntekijä	
virkatodistus	syntymätodistus, josta näkyy ihmisen henkilö- ja perhesuhteiden tiedot kuten nimet, henkilötunnus, asuinpaikka ja onko naimisissa	
voimassaoloai- ka	esim. lounaseteleihin, lahjakortteihin, elokuvalippuihin, kausikortteihin tai matkalippuihin merkitty päivämäärä, jonka jälkeen niillä ei voi maksaa eikä niitä vaihdeta tai hyvitetä	
vuokraennakko	maksetaan esim. 3 kk:n vuokra etukäteen silloin, kun tehdään vuokrasopimus.	
vuokralainen	se, joka ottaa asunnon vuokralle, asuu siinä ja maksaa vuokraa siitä	
vuokranantaja	se, joka antaa huoneiston vuokralle, esim. omistaja	

Sana tai käsite	Selitys	Omalla äidinkielellä tai vieraalla kielellä
vuokrasopimus vuokrata vuokralainen vuokranantaja	sopimus, joka kirjoitetaan, kun omistaja (vuokranantaja) antaa (vuokraa) asunnon toiselle (vuokralaiselle) asuttavaksi (vuokralle).	
väestörekisterikeskus	viranomainen, joka pitää kirjaa Suomessa asuvista henkilöistä	
väite (lakikielessä)	reklamaatio, valitus	
y		
yhteiskunta	samassa maassa samaan aikaan asuvat ihmiset	
yrittäjä	henkilö, joka ei ole työsuhteessa eikä saa palkkaa toiselta, vaan laskuttaa myymästään tuotteesta tai tehdystä työstä tai palvelusta toista ihmistä tai yritystä	
yrittäjä	Yrittäjämuotoja ovat: toiminnimi, avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö ja osakeyhtiö. Yrittäjämuodon valintaan vaikuttavat omistajien (yrittäjien) lukumäärä, haluttu päätösoikeus, voitonjako ja verotus.	

Sana tai käsite	Selitys	Omalla äidinkielellä tai vieraalla kielellä
yritystoiminta (liiketoiminta)	kaikki se, mitä yritys tekee: valmistaa tuotteita tai palveluja, laskuttaa niitä, joille myy tuotteita tai palveluja, maksaa verot ja muut kulut, pitää kirjaa tuloista ja menoista	

HELSINKI

BUSINESS

COLLEGE

since 1881

TEKEE MENESTYJIÄ